

HRVATSKI *glasnik*

XXXIII. godina, 42. broj

19. listopada 2023.

cijena 250 Ft

FOTO: EUGEN REBERNIŠAK (GRAD NOVALJA)

I. Susret hrvatske nacionalne manjine i Hrvata izvan domovine održan u Novalji

3., 4., 5., i 6. stranica

Zvuci Balkana

7. stranica

Dan sela u Starinu

12. stranica

Večer hrvatske glazbe

14. stranica

Mi smo Bunjevci, Raci i Šokci, ali svi skupa Hrvati

Kao grane hrvatskoga stabla znamo kamo pripadamo, a uz to negujemo svoje subetničke posebnosti: jezik (svoje mjesne govore), tradiciju, običaje. I ponosimo se svojim korijenima. Poruka je to onima koji se deklariraju „samo Bunjevcima” i „nehrvatima”. Ukazuju na to njihovi slogani: „Mi smo Bunjevci!”, „Mi nismo podunavski Hrvati!”, „Bunjevci nikad nisu bili Hrvati!”. Čini se da je njima upravo ovo posljednje najvažnije. Dok oni stalno ističu svoje nehrvatstvo, nasuprot njima mi svoj bunjevački, šokački i racki identitet ističemo kao posebnosti i grane hrvatskoga stabla. Pri objavi podataka Državnog zavoda za statistiku takozvani Bunjevci osvrću se na popis stanovništva, a u vezi s rezultatima koji su za njih nepovoljni pozivaju se na protukampanju Hrvata: „Boli što je protukampanja Hrvata u Čavolju bila ‘učinkovita’, jer se samo 5 ljudi izjasnilo kao Bunjevac”. Mi znamo da je Bunjevaca u Čavolju znatno više – Čavolj je općeprihvaćeno i priznato „bunjevačko” naselje, kao što znamo da je Santovo šokačko naselje, a Baćin i Dušnok racka naselja. Konkretno, prema podacima iz popisa stanovništva iz 2022. godine pripadnikom hrvatske narodnosti u Čavolju izjasnila se 71 osoba, a u tome je i pet onih koji su se izjasnili Bunjevcima. Kako navode takozvani „Bunjevci iz okolice Baje”, po nacionalnosti je u Baji 298 Bunjevaca, a mi znamo da je ukupno 548 Hrvata – Bunjevaca, Raca, Šokaca i drugih. U tome je i spomenutih 298: u Gari 57 (152), u Kaćmaru 48 (93), u Aljmašu 25 (101)... Mi znamo i to da je u Bačkoj 2391 Hrvat (ima Bunjevaca, Raca i Šokaca), po nacionalnosti 2169, nažalost po materinskom jeziku samo 623, a u krugu obitelji i prijatelja hrvatskim se jezikom služi 793. Najviše ih je, dakako, u bajskom okrugu (Baja, Santovo, Gara, Čavolj, Sentivan, Baškut...) – 1191 (1118; 376; 415). U kalačkom je okrugu (Dušnok, Baćin, Kalača) 602 (524; 74; 181), a u aljmaškom okrugu (Aljmaš, Kaćmar, Bikić, Čikerija...) 300 (287; 107; 106). U velikoj većini naselja pretežito jesu bunjevački Hrvati, u tri naselja racki Hrvati, u Santovu šokački Hrvati, u malom broju pripadnici drugih subetničkih skupina iz drugih regija ili iz Vojvodine, Hrvatske te Bosne i Hercegovine.

S. B.

Glasnikov tjedan

„Nedavni susret u Novalji na kojem su se predstavili Hrvati iz Mađarske održan je u organizaciji Instituta za migracije i narodnosti, Grada Novalje i Hrvatske državne samouprave.”

TKo su i što su Hrvati u Mađarskoj danas? Kad dobijemo priliku, kako se znamo predstaviti? To ovisi o našim znanjima i vještinama i onome što želimo reći o sebi. Ako smo i domaćini i suorganizatori susreta gdje se predstavljamo, onda uvelike možemo odrediti smjer predavanja. Nedavni susret u Novalji na kojem su se predstavili Hrvati iz Mađarske održan je u organizaciji Instituta za migracije i narodnosti, Grada Novalje i Hrvatske državne samouprave. Uz promociju knjige, promotivni film o Hrvatima u Mađarskoj, predavanje „Hrvati u Mađarskoj danas” te okrugli stol „Izazovi i perspektive hrvatske manjine u Mađarskoj” građani Novalje na svojoj su rivi mogli kušati našu gastronomsku ponudu te pogledati nastup naših folkloriša, a služena je i sveta misa koju su oblikovali naši tamburaši i pjevači.

To trodnevno događanje zasigurno će sudionicima ostati u trajnoj uspomeni. Ono je tek prvi korak u ostvarivanju projekta *Mapiranje hrvatske manjine u Europi*, koji provodi Institut za migracije i narodnosti. Jesmo li mapirani? Prošlo je trideset i nešto godina od samostalnosti Hrvata u Mađarskoj, od početka studenog 1990. godine. I prije toga datuma oni su stvarali i živjeli hrvatsku stvarnost, pa i politiku, na području Austro-Ugarske i zatim Mađarske. Na tim temeljima nastavljen je život nakon 1990. godine i organiziranje Hrvata u Mađarskoj. Okvire je dao i Zakon o nacionalnim i etničkim manjinama iz 1993. godine. Bio je on temelj samoupravnog organiziranja manjina u Mađarskoj, njih 13 zakonom navedenih, a među njima i Hrvata. Zakon je bio i okvir u kojem su najhrabriji i najvidovitiji unatoč teškoćama i odupiranjima i u svojim redovima počeli ostvarivati i puniti okvire tzv. kulturne autonomije krajem 1999. i početkom 2000. godine. Polako se išlo dalje: 2004., 2005., 2008., 2010., 2013., 2015. i tako do danas. Širila se hrvatska politička i institucionalna priča uz izdašnu političku i financijsku potporu Vlade Mađarske. U nju se shodno mogućnostima uključivala i politička i financijska pot-

pora matične domovine, koja je pretrpjela težak rat. Ima se još što raditi na polju političke prezentacije Hrvata u Mađarskoj. Ima se što raditi na polju zaustavljanja galopirajuće inflacije, očuvanja hrvatskog jezika i identiteta Hrvata u Mađarskoj. Više nego ikad dosad. Uvijek je najveći zadatak na generaciji koja u tom trenutku vodi političku i društvenu priču. Uspjeh ili neuspjeh ocijenit će nadolazeće generacije. Hrvati su tijekom povijesti svoju pripadnost hrvatskom narodu izražavali i time da su naznačili kako im je hrvatski materinski jezik – po popisu stanovništva u Mađarskoj iz 2022. godine od ukupnog broja stanovnika Mađarske 8232 osobe naznačile su kako im je materinski jezik hrvatski.

Kako je u svojem predavanju između ostalog rekao ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, vrhovno političko tijelo Hrvata u Mađarskoj, Hrvatska državna samouprava, u 2023. godini ima proračun od otprilike 2 milijarde i 900 milijuna forinti, što je otprilike 7 300 000 eura. U svojem prostoru kulturne autonomije ima tri poduzeća i upravno tijelo Ured HDS-a, tri odgojno-obrazovne institucije (vrtić i škola), jednu znanstvenu, jednu muzeološku, jednu metodičko-pedagošku i pet kulturnih (prosvjetnih, sportskih, klupskih, odmarališnih), jedan studentski kolegij. Trenutačno zapošljava oko 220 djelatnika. Kako se u programskoj knjižici susreta u Novalji navodi, „uspješnim upravljanjem HDS je stvorio snažan temelj kulturne autonomije. Svojim aktivnim radom ustanove su u velikoj mjeri pridonijele njegovanju i očuvanju nacionalnog identiteta, kulturnih i jezičnih vrijednosti. (...) Hrvatska državna samouprava svojom najvažnijom zadaćom smatra zastupanje političkih i kulturnih interesa Hrvata u Mađarskoj te izgradnju kulturne autonomije i institucijske pozadine. (...) HDS posebnu pozornost posvećuje razvoju nastave na hrvatskom jeziku, što smatra zalogom za opstanak Hrvata u Mađarskoj.”

Branka Pavić Blažetin

I. Susret hrvatske nacionalne manjine i Hrvata izvan domovine

Predstavljanje Hrvata u Mađarskoj

Okupljeni u Hotelu „Olea“

Predstavljena je dvojezična monografija Dinka Šokčevića „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj“

U sklopu projekta Instituta za migracije i narodnosti *Mapiranje hrvatske manjine u Europi* od 6. do 8. listopada u Novalji je održan I. Susret hrvatske nacionalne manjine i Hrvata izvan domovine. Susret je održan u organizaciji Grada Novalje, Instituta za migracije i narodnosti i Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj te pod pokroviteljstvom Ministarstva vanjskih i europskih poslova RH i supokroviteljstvom Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH. Kako je istaknula voditeljica projekta dr. sc.

Vanda Babić Galić, na susretu se hrvatskoj javnosti predstavila hrvatska nacionalna manjina iz Mađarske znanstvenim i kulturnim programom.

Okupljene su u Hotelu „Olea“ 6. listopada i na svečanom otvorenju 7. listopada pozdravili gradonačelnik Novalje Ivan Dabo, ministar vanjskih i europskih poslova RH dr. sc. Gordan Grlić Radman, potpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova dr. sc. Davor Božinović, ravnateljica Instituta za migracije i narodnosti dr. sc. Marina Perić Kaselj, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH dr. sc. Milan Bošnjak.

Prvoga dana Susreta u novaljskom hotelu predstavljena je dvojezična monografija Dinka Šokčevića *Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj* (Sokcsevits Dénes: *A magyarországi horvátok rövid története*). Večer je moderirala dr. sc. Vanda Babić Galić. Na predstavljanju je sudjelovao autor Dinko Šokčević iz Instituta za povijest Mađarske akademije znanosti, a knjigu su promovirali ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin i ravnatelj Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar dr. sc. Željko Holjevac.

Drugog dana Susreta, nakon svečanog otvorenja, prikazan je promotivni film o Hrvatima u Mađarskoj u produkciji neprofitnog poduzeća **Croatia** čija je autorica ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin.

Potom je ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin održao petnaestominutno predavanje „Hrvati u Mađarskoj danas“ kao uvod u Okrugli stol „Izazovi i perspektive hrvatske manjine u Mađarskoj“ koji je moderirala savjetnica ministra vanjskih i europskih poslova RH i znanstvena savjetnica u Institutu za migracije i narodnosti dr. sc. Vanda Babić Galić.

Na okruglom stolu ukratko su o aktualnim temama, izazovima i perspektivama hrvatske manjine u Mađarskoj svoje mišljenje iznijeli: veleposlanik RH u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić, savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH dr. sc. Milan Bošnjak, predsjednik HDS-a Ivan Gugan, ravnatelj Zbirke sakralne umjetnosti Hrvata u Mađarskoj dr. sc.

Sudionici Susreta s potpredsjednikom Vlade RH i ministrom unutarnjih poslova dr. sc. Davorom Božinovićem

Savjetnica ministra vanjskih i europskih poslova RH i znanstvena savjetnica u Institutu za migracije i narodnosti dr. sc. Vanda Babić Galić

Ministar vanjskih i europskih poslova RH dr. sc. Gordan Grlić Radman

Potpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova dr. sc. Davor Božinović

Andrija Handler, ravnatelj Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar dr. sc. Željko Holjevac, generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat, počasni konzul RH u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac, glavna urednica Hrvatskoga glasnika Branka Pavić Blažetin, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, **ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin** i znanstveni suradnik u Institutu za migracije i narodnosti dr. sc. Marinko Vuković.

Istoga dana na obali Novalje u sklopu kulturno-umjetničkog i gastronomskog programa „Gastro okusi Hrvata iz Mađarske“ nastupili su KUD „Podravina“ iz Barče, Zbor „Korjeni“ iz Martinaca, Tamburaški sastav „Misija“ iz Pečuha i Klapa „Muštre“ iz Novalje. Susret je završen nedjeljnom svetom misom u novaljskoj crkvi svete Katarine koju su svirali tamburaši iz Podravine.

■ **Gordan Grlić Radman:** „Hrvatska se ponosi svojim Hrvatima u svim državama koje nas okružuju, hrvatskom nacionalnom manjinom i iseljenim Hrvatima diljem svijeta. Oni daju vrijedan doprinos svojim radom i uspjesima, istaknuti su građani države u kojoj žive, ali s ponosom predstavljaju i državu svojih korijena. Pri svemu tome, uvijek i ispočetka ističemo postojanost i važnost zajedništva i jedinstva iseljene i domovinske Hrvatske. Upravo je to zajedništvo i uzajamno uvažavanje visoko među prioritetima Vlade Republike Hrvatske i Andreja Plenkovića. Svjedočenjem o stalnoj brizi za Hrvate izvan Republike Hrvatske, što se iskazuje između ostalog i povećanom financijskom potporom, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske treba istaknuti kako je briga za hrvatske manjine dodatno olakšana i međunarodnim položajem Republike Hrvatske, koji nikada nije bio snažniji.“ Naglasio je i da su Hrvati u 12 zemalja nacionalna manjina, a kao primjer dobre uređenosti tog pitanja naveo je Mađarsku, zemlju u kojoj je bio i veleposlanik. „Skrb i briga za hrvatsku manjinu i iseljeništvo temeljna je zadaća RH i njezinih institucija. Oni su most koji povezuje matičnu domovinu s tim državama.“

Gradonačelnik Novalje Ivan Dabo

Glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga

■ **Vanda Galić Babić:** „Za prvi Susret hrvatske nacionalne manjine i Hrvata izvan domovine, koji se održava u sklopu projekta *Mapiranje hrvatske manjine u Europi*, pozvali smo da se hrvatskoj javnosti znanstvenim i kulturnim programom predstave Hrvati iz Mađarske. Hrvatska je manjina u Mađarskoj brojna i ima izvrsno uređen sustav djelovanja. Kod njih je sve posloženo i oni kao nacionalna manjina u Mađarskoj uživaju sva prava kao i nacionalne manjine u Hrvatskoj. Težnja nam je da to postignu Hrvati i u drugim zemljama, stoga smo na susret pozvali predstavnike Hrvata iz Crne Gore i Srbije kako bi

Savjetnik s posebnim položajem za pitanja hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH dr. sc. Milan Bošnjak

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan

čuli iskustva Hrvata iz Mađarske. Iduće godine tu će se u Novoj Liji predstaviti hrvatska nacionalna manjina iz Crne Gore, a potom i iz Srbije."

■ **Ivan Dabo:** „Na prvi susret pozvana je hrvatska nacionalna manjina iz Mađarske jer je najbrojnija i ima odlično uređen sustav – od izdavaštva, obrazovanja do kulture. Cilj je ovog projekta okupiti hrvatsku manjinu i hrvatsko iseljeništvo u matičnoj domovini te svake godine upoznati posebnost svake kako bismo se što bolje povezali i ojačali."

■ **Jozo Solga:** „Drago mi je da vas mogu pozdraviti u ime hrvatske zajednice u Mađarskoj i u ime Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta. Kad smo počeli s organizacijom ovog susreta, znali smo kako je prvi korak najvažniji i kako prvi uvijek imaju odgovornost. Prije 30 godina Mađarski je parlament prihvatio Zakon o narodnosnim pravima, a znate da, kad se prihvaća zakon, onda tamo nešto ne štima. Ja mislim kako nas ne treba štiti zakonom jer, mi Hrvati u Mađarskoj, naša zajednica, nismo neki *dođoši*. Mi smo stvorili Mađarsku i, ako bilo koga pitaš, nema baš takvog koji će reći da nije podrijetlom Hrvat. Ja više puta kažem, misle da se šalim, kako u Mađarskoj govore mađarski, ali nisu Mađari. Oni misle da su Mađari, ali mi znamo da je to mješavina naroda i mi smo od 7. stoljeća na ovom području. Ja vam šaljem pozdrave iz Podravine od svojih sunarodnjaka i nadam se da ćemo obogatiti Novu Liju našim programom da upoznate naše običaje, naš jezik i našu kulturu. Nas Hrvate u Mađarskoj, koji smo nazočni i u Vlačićima svojim poduzećem Zavičaj, regije ne razdvajaju nego spajaju. Sve naše hrvatske subetničke skupine koje žive u Mađarskoj govore istim jezikom, njeđujemo istu kulturu i ne damo se."

■ **Davor Božinović:** „Nama je svaki Hrvat koji živi izvan Hrvatske jednako važan i sigurno ćemo kao država učiniti sve da im olakšamo okolnosti u kojima žive, da budemo njihovi zagovornici tamo gdje je najvažnije u kontaktu s drugim zemljama i međunarodnim organizacijama."

■ **Ivan Gugan** svoje je obraćanje započeo kratkim citatom stiha Josipa Gujaša Džureta iz pjesme *Akordi o Hrvatskoj*. Rekao je kako je Džuretin pjesmu napisao u vrijeme najžešćeg komunizma, kad je još bila željezna zavjesa i kad se susjedna zemlja još zvala Jugoslavija. Ali J. G. Džuretin, kao i svi Hrvati, sanjao je o Hrvatskoj, sanjali su svi vremena kad bi mogli posjetiti svoje rođake, prijatelje, kad bi mogli doći na Jadran. „Prošlo je nekoliko desetljeća, imamo i Mađarsku i Hrvatsku, danas su i Mađarska i Hrvatska u Europskoj uniji i u šengenskom prostoru. Sjeli smo u automobil i došli, a nismo ni primijetili da smo u drugoj državi. Zapravo smo došli u svoju matičnu domovinu. Doživjeli smo snove. Zbog političkih i povijesnih razloga u Republici Hrvatskoj jako se malo zna o Hrvatima u Mađarskoj i općenito o hrvatskoj manjini. Zato je i važan ovaj susret, kako bi se širilo znanje i rasla empatija prema Hrvatima izvan RH. Mi Hrvati iz Mađarske ovoga ćemo puta predstaviti samo jedan djelić naše bogate kulture, običaja i tradicije jer Hrvati u Mađarskoj pripadnici su raznih subetničkih skupina. Ovoga puta s nama će biti Hrvati iz Podravine. Vjerujem kako će biti prilike, nakon što prođemo sve Hrvate, da ponovno dođemo u Novalju i da predstavimo i Hrvate iz Bačke, Baranje, Pomurja i Gradišća."

■ **Marina Perić Kaselj:** „Institutu za migracije i narodnosti čast je biti suorganizatorom ovoga događanja. Cilj je povezivanje Hrvatske kako u domovini tako i izvan njezinih nacionalnih granica."

Ravnateljica Instituta za migracije i narodnosti dr. sc. Marina Perić Kaselj

Ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepan Blažetin

Sudionici Okruglog stola „Izazovi i perspektive hrvatske manjine u Mađarskoj“

KUD „Podravina“ iz Barče

Dio bogatog hrvatskog stola s Hrvatima iz Barče

IMIN-u je strateški cilj briga o Hrvatima izvan Republike Hrvatske znanstvenom valorizacijom njihova položaja. Trebamo znati tko smo i što smo gradeći jaki hrvatski identitet.”

■ **Milan Bošnjak** na početku je prenio pozdrave državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH Zvonka Milasa. „Na prostoru razvijanja odnosa s Hrvatima izvan RH ovim se susretom stvara još jedna točka koja će, vjerujemo, postati važno mjesto u kojem se govori o hrvatskom identitetu i u kojem se propitkuju pitanja hrvatskog identiteta i na kojem se taj identitet i jača. U svojem kratkom obraćanju naglasak bih htio staviti na naš odnos prema znanstvenicima, prema znanstvenom tematiziranju pitanja bitnih za hrvatsku nacionalnu manjinu i za Hrvate izvan Hrvatske općenito. U Središnjem državnom uredu kao središnjem tijelu državne uprave nadležnom za odnose s Hrvatima izvan Republike Hrvatske

veliku pozornost posvećujemo poticanju suradnje s ključnim institucijama, zato me osobito veseli što su danas ovdje ravnatelji triju doista važnih instituta: ravnateljica Instituta za migracije i narodnosti dr. sc. Marina Perić Kaselj, ravnatelj Instituta za hrvatski jezik dr. sc. Željko Jozić i ravnatelj Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar dr. sc. Željko Holjevac. Njihovi su najvažniji partneri, bez kojih oni ne mogu – neka se ostali ne ljute, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj na čelu s dr. sc. Stjepanom Blažetinom i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata na čelu s Katarinom Čeliković. To su institucije koje produciraju publikacije iznimne važnosti i velike vrijednosti, a na nama je koji ovdje sjedimo učiniti te publikacije dostupnijima Hrvatima.” Istaknuo je i važnost Hrvatske matice iseljenika, susrete kulturnih društva, forume i povezivanja različitosti iz kojih proizlazi i hrvatska snaga te zaželio uspješan život ovom projektu.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Eugen Rebernišak (Grad Novalja)

Sveta misa u novaljskoj crkvi svete Katarine

Zbor „Korjeni“ iz Martinaca sa svojim sviračima

Zvuci Balkana

Pečuški KUD „Tanac“ kao partner niza događanja u sklopu Festivala „Tanuló Város“, koji ima kao cilj popularizirati ples i glazbu naroda s Balkana, sudjelovao je u organiziranju niza priredbi 22. i 23. rujna u gradu Pečuhu. Tako je na Trgu zajednice Pepita na Balokányu održan koncert „Sevdalinke iz jedne bosanske kavane.“

Tanacova programska kavalkada nastavljena je 23. rujna promocijom četiriju knjiga odnosno fotoalbuma o narodnim nošnjama Hrvata u Mađarskoj u izdanju KUD-a „Tanac“ u pečuškoj

Nošnja Hrvata Šokaca iz Kašada

Nošnja podravskih Hrvata

Kući civila te koncertom Tanacova pratećeg Orkestra „ViGaD“. Svirali su: Dávid Csőke, Vince Eredics, Deján Popovics, Dániel Zetelaki i Gáspár Zetelaki.

Knjige su predstavili urednici József Szávai i Mirjana Bošnjak uz živu prezentaciju narodne nošnje na članicama KUD-a „Tanac“. Slijedio je cjelovečernji program KUD-a „Tanac“ koji je zbog kišovita vremena održan u sportskoj dvorani Gimnazije „Lajos Nagy“. Dan je završen plesačnicom Orkestra „ViGaD“.

BPB

Objavljen treći broj Zornice nove

Ovo je 16. godina otkako krovna organizacija Hrvata u Mađarskoj organizira skupno hodočašće za sve pripadnike hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj. Radi to kako bismo svi mi iz godine u godinu bili ojačani u vjeri i kako bismo se jedanput godišnje susreli s ljudima koji žive nekoliko stotina kilometara od nas, a materinski im je jezik također hrvatski. Iako u nas postoje javna glasila koja prate događanja u svim regijama gdje žive Hrvati, ipak se dogodi da se netko zapita gdje je to Gradišće, tko su ustvari Bunjevci, žive li Hrvati u Zali u Pomurju ili Međimurju, po čemu se poznaje bošnjačka nošnja i tako redom. Budući da se Zornica nova objavljuje za dan kad se

održava hodočašće na državnoj razini u raznim središnjim svetištima, pojavila se ideja da se taj broj posveti regiji koja je na redu date godine. Tako smo 2023. stigli u Pomurje kako bismo se pomolili Gospi Komarskoj i rekli joj: „Odbila još nikog nisi, Koi za pomoć moli“. Za gosta urednika zamoljen je bogoslov Martin Benceš, o kojemu je bilo riječi i u Zornici, a i u Hrvatskom glasniku. Ovaj se put predstavio kao suurednik, a tko bi više poznao regiju od onoga tko u njoj živi, iz nje potječe? Tako piše u proslavu Zornice nove (25. god. 3. broj, 2023.) pod naslovom „Pozdrav Pomurju“, a suuredniku zahvaljuje glavna urednica Zornice nove Milica Klaić Tarađija.

PEČUH – Učenici i nastavnici Gimnazije Pula koji su posljednjeg tjedna u rujnu u sklopu razmjene učenika boravili u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže u nizu razgledanja hrvatskih institucija u gradu Pečuhu 26. rujna posjetili su Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj. S radom Zavoda učenike i nastavnike upoznao je ravnatelj Zavoda dr. sc. Stjepan Blažetin, koji im je održao i prigodno predavanje. U okviru školske razmjene između obrazovnog centra Miroslava Krleže i Gimnazije Pula suradnja je započeta 2019. godine. Učenici iz Hrvatske dolaze u Pečuh na početku školske godine, a učenici iz Mađarske kod njih stižu na kraju školske godine.

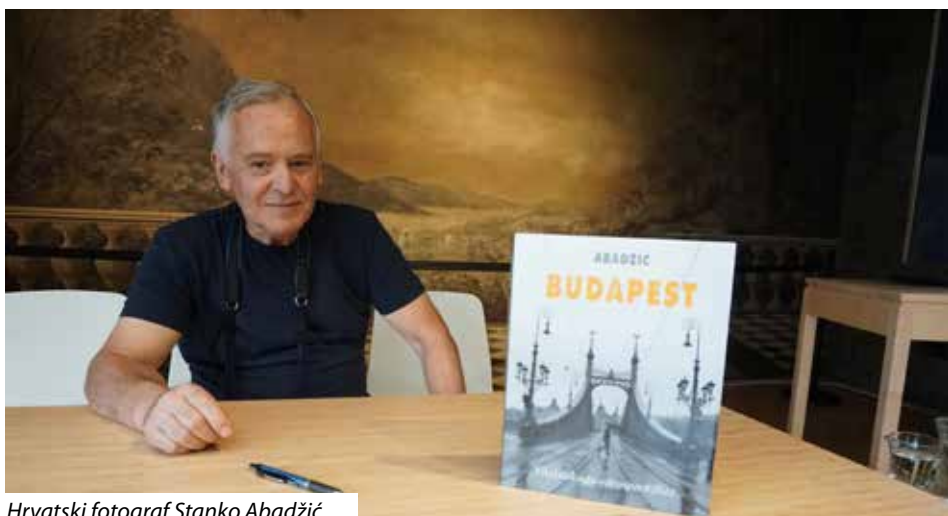
PEČUH – U nedjelju 24. rujna uz potporu Hrvatske samouprave grada Pečuha u Franjevačkoj crkvi u Pečuhu održana je sveta misa na hrvatskom jeziku u organizaciji Hrvatskog povjerenstva Pečuške biskupije. Misu je predvodio vlč. Gabriel Barić, a pjevao Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ uz orguljašku pratnju Lászlóa Cseha. U sklopu svete mise blagoslovljene su školske torbe i plodovi zemlje.

KISEG – Hrvati grada Kisega ponose se svojim Mješovitim zborom „Zora“. Zbor je početkom rujna vrlo uspješno nastupio na II. Concordia festivalu u Kisegu.

„Budimpešta – skice za portret grada“

Predstavljanje knjige „Budimpešta – skice za portret grada“ hrvatskog fotografa Stanka Abadžića u galeriji „Mai Manó Ház“ u Budimpešti održano je 13. rujna 2023. godine.

Stanko Abadžić rođen je u Vukovaru 1952. godine, a fotografijom se počinje baviti već s 15 godina, kad je dobio svoj prvi fotoaparatus. Karijeru je započeo kao Vjesnikov fotoreporter. Samostalno je izlagaao u 16 europskih zemalja, u Japanu, Argentini i SAD-u. Prva knjiga objavljena mu je u Pragu pod naslovom „U ogledalu života“. Nakon života po brojnim svjetskim metropolama izdaje monografiju „In absentia“ te istoimenom izložbom u Mimari označuje povratak u Zagreb i na hrvatsku fotografsku scenu. Njegovo viđenje Budimpešte nalazi se u monografiji „Budimpešta – skice za portret grada“, izdanoj u englesko-mađarskom i hrvatsko-mađarskom izdanju. Kako je proteklo predstavljanje te knjige, slijedi u nastavku.

Hrvatski fotograf Stanko Abadžić

Veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić otvorio je događanje prigodnim govorom u kojem je predstavio rad autora Stanka Abadžića. Vukovarski fotograf svjetskog glasa radio je i prije portrete gradova kao što su Pariz, Istanbul, Prag, Zagreb, a na pitanje zašto se ovaj put odlučio za Budimpeštu rekao je: „Volim autentične gradove. Budimpešta je moja stara ljubav. Kako bih je još bolje upoznao, unajmio sam jedan apartman i proveo ovdje dva mjeseca, dao vremena da započne interakcija između mene i grada i tek onda počeo snimati.“ Monografija sadržava 100 crno-bijelih fotografija, a autor obilazi znamenitosti i inspiraciju nalazi na periferiji, fotografira svakodnevnicu, najčešće na tržnicama, željezničkim kolodvorima, stvarajući bezvremenske fotografije. Abadžić objašnjava kako je sve teže naći gradove koji nisu izgubili svoju autentičnost, a razlog je za to globalizacija. „Globalizacija uniformira, uništava tkivo gradova, suvremena arhitektura gubi na posebnosti. Ne zanimaju me suvremene zgrade, bez priče, bez patine, na njima

Fotografija Stanka Abadžića

se eventualno može uslikati dobra refleksija i ništa drugo.“

Književnu večer moderirao je mađarski pjesnik i pisac Endre Kukorelly, koji smatra

da dobro umjetničko djelo, pa tako i fotografija, nije dobro onda kad je savršeno, nego kad je svojevrsan autoportret fotografa, kad reflektira njegovo viđenje, a takve su Abadžićeve fotografije. Izlaganje je proteklo uz pomoć prevoditeljice Viktorije Solymosy-Kurunci, a događanju su prisustvovali i izdavač Trezora Ferenc Kiss te dugogodišnji autorov prijatelj i mađarski fotograf Lajos Hauer.

Kršul

Trenutak za pjesmu

Začinka od kola

pjevana po večeri koju učiniše vlasteli u Dubrovniku na 29. denara 1696.

**U kolo se druzi mili
svi koji smo se sadružili
sad veselo uhitimo
našu festu proslavimo,
kad ovako sreća mila
nas je ujedno sjedinila,
da jedinoj u ljubavi
uživamo mi mir pravi,
i da u našoj u radosti
punoj svake čestitosti
ku nam vječni odzgar pada
uzmnoži se nam sloboda,
ka će captjet i rastjeti
dokle sunce svijetu svijeti.
Zato skladno sjedinjeni
drazijem mirom utvrđeni
uživajmo do sto lita
srećna družbo i čestita.**

Petar Kanavelić

Ljetna prevoditeljska škola u Lakiteleku

U organizaciji Pučkog učilišta i Zaklade za istočnoeuropska i srednjoeuropska istraživanja i obrazovanja svake se godine u Lakiteleku organizira kamp „László Németh“ za mlade prevoditelje radi okupljanja studenata i profesora koji su zainteresirani za prevođenje. U okviru sedmodnevne ljetne škole ove godine od 21. do 27. kolovoza polaznici su boravili u Ligetu Hungarikum te prema rasporedu slušali izlaganja o izazovima i rješenjima u prevoditeljskoj struci.

Kamp „László Németh“ vodi književni povjesničar Csaba Gy. Kiss

Hrvatska radionica imala je osam polaznika

Sudionici su u raznim jezičnim sekcijama prevodili književne tekstove iz srednjoeuropske književnosti. Stoga je i hrvatska književnost bila prisutna u rasporedu ljetne škole: sudionici su imali mogućnost prijaviti se i slušati seminare o hrvatsko-mađarskim prijevodima. Kamp je ove godine održan osmi put, a suradnica ZZHM-a Lilla Trubić sedmi je put vodila hrvatsku radionicu unutar koje je bilo osam polaznika (time se smatrala i najvećom skupinom u kampu). Polaznici su iz suvremene hrvatske književnosti izabrali tekst jedne poznate spisateljice te prevodili na mađarski jezik kako bi se i mađarska čitateljska publika upoznala s jednim dobro čitanim i od strane kritičara hvaljenim tekstom hrvatske autorice. Osim hrvatske u kampu su bile i radionice srpskog, ukrajinskog, rumunjskog, poljskog, slovačkog, češkog i slovenskog jezika.

Prema rasporedu predavanja polaznici su imali obvezne radionice prijepodne, a

poslijepodne su slušali izlaganja gostujućih izlagača. Tako je u hrvatskoj skupini s pečuskog sveučilišta dr. sc. Timea Bockovac održala predavanja na temu problematike prevođenja mrežnih stranica i turističkih

tekstova, dok je dr. sc. Stjepan Blažetin, također iz Pečuha, voditelj Katedre za hrvatski jezik i književnost, upozorio na uporabu Googleova prevoditelja i problematiku internetskog prevođenja. Osim toga govorio je o romanu *Žena* slavnog mađarskog pisca Pétera Eszterházyja, koji je on preveo. Treća tema njegova predavanja ovaj je put bila književnost Hrvata u Mađarskoj u prijevodu. Treća gostujuća profesorica, Eszter Tamaskó, stigla je u kamp iz Rijeke, s Mađarskog lektorata. Pozabavila se tekstovima, studijem i prijevodima o slavnom mađarskom pjesniku Sándoru Petőfiju, naime ove se godine slavi njegova 200. obljetnica rođenja. U večernjim satima na ljetnoj školi održavale su se rasprave u okviru okruglih stolova. Lilla Trubić s voditeljicom slovačke radionice Margitom Garažszki i prevoditeljem Lajosom Pálfalvijem sudjelovala je na izlaganju i raspravi o prevođenju zemljopisnih imena i povijesnih izraza u srednjoeuropskom kontekstu.

Svake se godine nude rekreativni sadržaji: osim učenja i rada svi sudionici mogu se kupati u wellness-centru, isprobati razne sportske aktivnosti poput jahanja, footgolfa, teretane, odbojke te kušati specijalitete Alfölda. Stručni voditelji prevoditeljske škole i ovaj su put bili Andor Mészáros i Csaba Gy. Kiss.

Lilla Trubić

Bogatstvo...

Foto: Eugen Rubernišak

Podravci u Novalji

Stoljetni jubileum gradišćanskoga hodočašćenja u Celje

Hodočasnici iz Bizonje i Koljnofa nekih davnih godina (Foto: Klaudija Šmatović)

O Marijanskom svetišću u Celju najpoznatija je legenda redovnika Marcusa. U 1157. ljetu njegov vjerski red zaposlio ga je na ovoj krajini. On je sa sobom nosio mali drveni pilj Majke Božje, ali na putu zaostavila ga je kamenasta stijena. Mali kip je postavio na kamen i pripetilo se je čudo. Stijena se je odvojila. Nedaleko od pripetjenja smjestio je mali pilj na jedno stablo i sazidal je oko njega malu celu/čeliju ka mu je služila kapelom i stanom.

Med legendami najdemo povezanost i s madjarskim krajem I. Ludvigom, ki je u snu od marijanskoga kipa dobio moć i hrabrost i pobijedio tursku vojsku. U znak svoje zahvalnosti dao je uzidati crkvu Majki Božjoj u Celju.

Sveto mjesto sve poznatije i obiljubljeno nastane med vjernici, ki su sve gušće hodočastili jur i iz susjednih zemalj. Gradišćanski Hrvati skupa s Nimci, s Ugri redovito su poiskali svetišće, kada je 1923. ljeta Martin Merić stariji došao na ideju da bi Hrvati mogli skupno dojt na hodočašćenje. Od ovoga vrimenta omogućilo se je da Hrvati imaju svoja shodišća na svojem materinskom jeziku.

Gradišćanski Hrvati iz Ugarske od 1984. do 1991. ljeta na inicijativu i pod peljanjem vlč. Štefana Dumovića su se uključili nimškim hodočasnikom u Vulkaprodštöfu (A). Od 1992. ljeta omogućilo se je iz Kisege krenuti na hodočasni put. Uz vjerskoga oca Štefana Dumovića ove pute organizira i pelja jur Šandor Petković, predsjednik kiseške hrvatske samouprave. Koljnofci, Bizonjci i Kemljanci nekada skupa i nekada posebno idu piše Majki Božjoj Celjanskoj. Od Unde do Petrovoga Sela iz Kisege se krenu na 144 km dužičko pišačenje ljudi. Turističke cipele su jake, ali noge

umorne i nažuljene. Ognjogasni stani, fare, knjižnice nudu im smještaj za prenoćevanje. „Pere“ ih godina, žarko sunce grije im tijelo, ali nestrpljivo idu u krugu društva, posebnom mukom tijela i duše, željami i hvalom Majki slavskih narodov.

Tako je to bilo i ljetos na stoljetnom jubilarnom shodišću od 25. do 27. augustuša. Brojni vjernici su piše hodočastili u Celje, samo u subotu ih je došlo oko tristo. Neki autobusom, neki vlakom ili na privatnimi auti su došli na vjersko svečevanje.

Biškup mons. mag. dr. Egidije Živković na jubilej je pozvao sve biškupe iz susjedskih dijecezov, ali i one u ki živu gradišćanski Hrvati kot i biškupa iz Varaždina. Društveni i vjerski vrh ovih

Radost dolaska

Hodočasnici na putu

Ispred katedrale gradišćanski Hrvati iz Ugarske

Biškop mons. mag. dr. Egidije Živković na jubilej je pozvao sve biškepe iz susjedskih dijecezov

Zbor „Pax et Bonum“

Zagrljaj

susretov bile su svetačne svete maše, koje je muzički oblikovao zbor „Pax et Bonum“ pod peljačtvom Ive Šeparovića. U zboru jaču gradišćanski Hrvati iz svih država i različnih far iz kih hodočastu vjerniki u Celje.

Jubilarnu mašu prinašala je i Hrvatska radiotelevizija.

Prošecija svićami, križni put, naprikanje Putujuće Marije Celjanske (ljetos od fare Kalištrof fari Vincjet), svi, svi su važan dio ove vjerske skupadošlice. Posebne hvale, prošnje i molitve pred milosnim oltarom mogli su položiti vjerniki pred Majku Božju Celjansku.

„Ovi skupni sastanki su u prošlosti i sadašnjosti važni stupi vjere i narodne svisti ar su mjesta na ki se svidochi vjera, gaji hrvatska rič i kultura“, je čitao Šandor Petković iz pisma vlč. Štefana Dumovića, ki ljetos nije mogao hodočastiti u Celje.

Svi ki smo sudjelovali na bilo kojem aktu trodnevnoga svečevanja dobili smo snagu ufanja, jer Majka Božja Celjanska pelja nas i daruje nam život u punini.

Marija Fülöp Huljev

ZAGREB – U Zagrebu se od 15. do 17. studenoga održava V. svjetski festival hrvatske književnosti. Jedna je od tema ovogodišnjega festivala i položaj hrvatskih književnika i književnika hrvatskih korijena u državama u kojima žive, veze s matičnom hrvatskom kulturom i književnošću kao i odnos Hrvatske prema njima (nazočnost u časopisima, knjigama, tribinama, skupovima, festivalima, Društvu hrvatskih književnika kao i ostalim vidovima zajedništva hrvatske kulture). Bit će riječi i o izgledima tih veza sutra i ubuduće s posebnim osvrtom na prinose hrvatske kulture u zemljama u kojima žive hrvatski književnici. Posebna su tema ovogodišnjega festivala hrvatski prinosi kulturi u Crnoj Gori. Organizacijsko povjerenstvo SFHK-a na festival je pozvalo i Miju Karagića i Antuna Vidića iz Mađarske.

TOMAŠIN – I ove je godine Hrvatska samouprava Tomašina sredinom rujna organizirala zanimljivu biciklističku turu. Predsjednica Hrvatske samouprave Dragica Sabacz pripremila je zanimljiv program na koji su se odazvali zainteresirani. Krenuli su organizirano do Abádszalóka, odakle su biciklima išli do Tiszafüreda pa do Poroszló, Kiskörea i Abádszalóka, a svoju dvodnevnu turu završili su u Tiszafüredu. Kad su već bili ondje, posjetili su poznati Festival „Betyár“ i uživali u programima. Ova tura u županiji Jász-Nagykun-Szolnok oduševila je sve sudionike.

PEČUH – Dana 2. listopada nogometna momčad Učeničkog doma hrvatske škole „Miroslav Krleža“ osvojila je zlatnu medalju na nogometnom turniru za kup „Határtalanul“, koji se odvijao u organizaciji pečuške Gimnazije „Gandhi“. Krležini „zlatni dečki“, osvajači kupa, jesu: Toni Vinković, Matija Štraub, Jakov Zvonarić, Mihajlo Stakić, David Kovačević, Milan Tomek, Ivan Geraskin, Denis Bölcskei. Mlade nogometaše za turnir je pripremio profesor Gábor Surányi.

PEČUH – U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže početkom listopada održan je tematski tjedan pod nazivom „Zaštita životinja“. Učenici su u sklopu tjedna naučili puno zanimljivih stvari. Gimnazijalci su osnovnoškolcima održali inspirativna predavanja o zaštiti životinja.

Dan sela u Starinu

U organizaciji Mjesne samouprave Starina 2. rujna priređen je Dan sela. Dan je počeo u ranim prijepodnevnim satima natjecanjem u pecanju za najmlađe i revijalnom kuhanju. Kako bi se ekipe osjećale što bolje i veselije, brinuo se Tamburaški sastav „Biseri Drave“. Na malom jezeru odvijao se ribički kup za djecu, a u deset sati otvorena je izložba narodnih nošnji u mjesnom Domu kulture. Izložba je to narodne nošnje koja je u vlasništvu Starinčanina Pétera Dudása. On u Starinu ne živi, ali ga redovito posjećuje i, ne štedeći ni trud ni vrijeme ni sredstava, nabavlja sve što je karakteriziralo život podravske Hrvata proteklih stoljeća i desetljeća. Dio skupljene narodne nošnje za ovu je priliku prikazao zainteresiranoj publici. Kako nam reče načelnik Starina Balaž Matoric, u ostvarenju Dana puno su pomogli svi stanovnici, a posebno zahvaljuje ekipama Seoske gostionice i kuće za odmor „Drávagyöngye“ kao i svim djelatnicima mjesne samouprave i njezinim zastupnicima. Iz EU natječaja, tj. programa „Leader“, dobivena je potpora od 2,18 milijuna forinti za ostvarivanje programa u naselju.

U ranim poslijepodnevnim satima u mjesnoj je crkvi župnik Jozo Egri služio svetu misu, svirali su tamburaši, a pjevao Ženski

Izložba narodnih nošnji iz zbirke Pétera Dudása

pjevački zbor „Korjeni“ iz Martinaca. Poslije svete mise slijedilo je svečano otvorenje dana i predaja nagrada seoskog poglavarstva zaslužnim pojedincima.

U natjecanju u pecanju za djecu na malom jezeru u samom središtu sela ostvaren je ovaj poredak: 1. Petike Fenyvesi, 2. Gergő Gergics, 3. Klaudia i Ádám Diódsi, 4. Balázs Orbán, 5. Luca i Blanka Petrinovics.

U natjecanju u kuhanju sudjelovalo je šest ekipa: ekipa Hrvatske samouprave Starina, ekipa „Starinski bečari“, ekipa „Figgyi“, ekipa „Diódsi“, ekipa „Biseri Drave“ i ekipa „Manócska“. Najbolja je bila ekipa „Figgyi“, druga ekipa „Biseri Drave“, a treće mjesto pripalo je ekipi Hrvatske samouprave Starina.

U kulturnom programu nastupili su učenici starinske Osnovne škole, romska plesna skupina „Piskói Belevaló“, svirali su Robika i Józám. Nastupio je Tamburaški sastav „Biseri Drave“ i Ženski pjevački zbor „Korjeni“. U večernjim satima za balsko se raspoloženo brinuo „Podravka Band“, a u 22 sata slijedio je vatromet uz glazbu.

Branka Pavić Blažetin

Péter Dudás pomaže praviti „kiku“

Dan sela u Foku

„Duhovska svečanost i natjecanje u kuhanju“ naziv je odgođene svibanjske priredbe koja je održana u organizaciji Hrvatske samouprave Foka 2. rujna u dvorištu mjesnog Doma kulture u Foku. Naime, organizatori planiranog 27. svibnja nisu imali slobodan termin u mjesnom Domu kulture.

U kasnim prijepodnevnim satima počelo je okupljanje natjecatelja u kuhanju sarme, jela koje se ove godine ocjenjivalo, a u ranim poslijepodnevnim satima, nakon pomnog kušanja, ocjenjivački sud donio je odluke i proglašeni su rezultati. U kulturnom programu nastupili su KUD „Marica“ iz Salante i TS „Misi-ja“ iz Pečuha. Nakon programa slijedilo je druženje uz glazbu.

Organizatori su natjecateljima u kuhanju sarme, svakoj ekipi, osigurali 2 kg mljevenog mesa, 1 kg narezanog kiselog kupusa i 1 kg kupusa u listovima, vodu za kuhanje te stolove i klupe. Ostale potrepštine kao što su začini, kotlić, plinska boca i dr. trebali su osigurati sami natjecatelji. Natjecatelji su došli iz Foka, Tomašina, Martinaca, Potonje, Daranja i Novog Sela. Četveročlani ocjenjivački sud na čelu Károlyom Ungerom nije imao lak zadatak. Treće mjesto osvojila je ekipa „Kata“, drugo ekipa Daranja, a prvo mjesto ekipa Kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš

Džuretin“ – Veterani iz Martinaca. Posebnu nagradu osvojila je ekipa „Bunda“.

Priredba je ostvarena uz potporu Fonda „Gábor Bethlen“ u iznosu od 300 000 Ft (NKUL-KP-1-2023/1-000283) i potporu Hrvatske samouprave Baranjske županije. Na priredbi je bio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga.

Branka Pavić Blažetin

Zastupnice Hrvatske samouprave Foka Ljubica Véber i Kristina Keresztes

Mala stranica

Izložba o junačkoj bitci u Sigetu

Osnovna škola „Nikola Zrinski“ u Keresturu u sklopu Spomen-programa Zrinskih raspisala je natječaj za učenike pomorskih škola odnosno za učenike svojih partnerskih škola u Draškovcu, Kotoribi i Čakovcu. Zadatak je bio izraditi maketu o jednom činu Sigetske bitke iz 1566. godine, kad su branitelji svim svojim snagama branili utvrdu. Na natječaj su stigli vrlo kreativni radovi. Žiri keresturske škole nagradio je četiri rada, a drugi su dobili spomenicu. Prvo mjesto osvojio je učenik šestog razreda Milán Szarka, drugo mjesto učenici trećeg razreda keresturske osnovne škole, a treće mjesto učenice Fruzsina Kovács i Petra Zsotér iz Boršfe.

Nagrađeni rad Milána Szarke

Učenici trećeg razreda s razrednicom Gabriellom Solymos Kovács

Spomen-utrka Zrinskih

Osnovna škola Nikole Zrinskog u Keresturu već godinama priređuje Spomen-utrku „Zrinski“ za polaznike škole. Djelatnici i učenici trče svakog petka od početka školske godine te se rezultati zbrajaju i najuspješnijima se dodjeljuju medalje na Spomen-danu Nikole Zrinskog. Utrka se svake godine održava pod ravnanjem učiteljice dr. Erike Rac, koja je i sama velika zaljubljenica u trčanje. Trči se do Novog Zrina, a u utrkama uvijek pomažu i učiteljice. Na svečanosti koja se održava svake godine posljednjeg petka u rujnu medalje i lovorov vijenac dodijelila je učiteljica Erika Rac te kao matematičarka izračunala razne rezultate trčanja. Na utrku se prijavilo četrdeset četvero učenika, a dvadeset četvero ispunilo je zadanu udaljenost. Naravno, i vremenske prilike bile su iznimne. Trčalo se dvaput u šumu iza Kalacibe i dvaput do Novog Zrina. To je 38 kilometara po osobi, a zajedno (ako se zbroji sa sudionicima

koji su maksimalno udovoljili zadanoj daljini i ako se doda kilometraža nastavnika) cijela trkačka ekipa pretrčala je 1036 kilometara. Naravno, učiteljica Erika i nadalje poziva učenike na trčanje svakog ponedjeljka jer trčanje daje snagu i koncentraciju te, naravno, vitak stas. Trkačima i trkačicama na kraju su dodijeljene medalje i vijenci, a najuspješniji su bili: Botond Söveges, Dániel Virovec, Péter Sánta, Maja Vargovics, Dániel Marton, Evelin Sánta, Míra Vargovics, Enikő Sánta, Flóra Andrasek, Hédi Farkas. Medalje su dodijeljene i onima koji su uspjeli pretrčati svih 38 kilometara, a oni su: Lara Kalinics, Marcell Hajdu, Mónika Bagarus, Regina Deák, Rozi Virovecz, Hanna Hervai, Dávid Haracsi, Alex Répás, Boglárka Somogyi, Dominik Wendler, Nóra Szabó, Olivár Órsos, Szonja Hóbor, Kincső Papp, Áron Ferencz, Csaba Órsos, Botond Virovecz.

Beta

Sudionici utrke na proglašenju rezultata s učiteljicom dr. Erikom Rac

Hrvatski dan u Petribi

Hrvatska samouprava Petribe 9. rujna priredila je Hrvatski dan koji je svake godine posvećen vjeri na hrvatskome jeziku i hrvatskoj kulturi. Hrvatsku misu predvodio je župnik iz Ivanovca vlč. Alojzije Pakrac u suslavlju s mjesnim župnikom Gáborom Horváthom, a u kulturnom programu nastupili su KUD „Katruže“ iz Ivanovca, s kojim Petripčani imaju višedesetljetnu suradnju, te Pjevački zbor „Petripske ružice“ i Tamburaški sastav „Pomurske žice“.

Nastup Petripskih ružica

U Petribi prema najnovijim podacima živi svega 314 žitelja, a od toga se njih 84 izjasnilo pripadnicima hrvatske narodnosti. U hrvatskom kulturnom životu aktivno ih je 20-ak. Hrvatsku samoupravu vodi predsjednik Jožo Kranic, koji je od prvih manjinskih izbora aktivan član mjesne hrvatske zajednice i radi na tome da se u Petribi sačuva hrvatska zajednica.

„U našem selu nažalost se rijetko čuje hrvatska riječ, samo među umirovljenicima. A i kod njih već slabi znanje kajkavskog narječja što su od svojih roditelja

naučili. Mladi uopće ne znaju, u mjestu već desetljećima nema škole ni dječjeg vrtića. Javnog prijevoza nije bilo, a ni sad nema do Serdahela, najbližeg mjesta u kojem bi djeca mogla učiti hrvatski jezik. Zato pohađaju mađarsku školu u Bečehelu. U očuvanju hrvatskog jezika najviše nam pomažu prijatelji iz Hrvatske, iz Ivanovca, s kojima već tri desetljeća surađujemo. Nađemo se kod njih ili kod nas nekoliko puta godišnje, a oni nam pomažu u mnogim programima, kao i ovaj put. Preko tih susreta sklapaju se prijateljstva i

mnogi se i privatno druže, upravo je to najveći doprinos“, rekao je za naš tjednik predsjednik Hrvatske samouprave Jožo Kranic.

Hrvatski dan po običaju je započeo hrvatskom svetom misom. Bila je to prilika za uvježbavanje molitva na hrvatskom jeziku kao i hrvatskih crkvenih pjesama. U tome je pomogao i Zbor umirovljenika KUD-a Katruže. Župnik Alojzije Pakrac prvi je put boravio u Petribi. Naime, prije godinu dana smješten je u Ivanovec, a s velikom radošću primio je poziv u Petribu kako bi i petripski Hrvati čuli „domaću reč“. Ivanovečki župnik podario je vjernike sa sličicama na kojima su molitve i pozvao ih da posjete crkvu u Ivanovcu. Hrvatski dan nastavio se kulturnim programom: domaći Pjevački zbor „Petripske ružice“ pripremio je pomurske, a Pjevački zbor KUD-a „Katruže“ međimurske popevke. Tamburaški sastav „Pomurske žice“ iz Serdahela osim narodnih pjesama izvodio je i popularnu zabavnu glazbu. Hrvatski dan okončan je zajedničkom večerom s prijateljima iz Ivanovca, ovaj put u domu kulture čula se samo hrvatska riječ i hrvatska popevka. Nastavak druženja slijedi u Ivanovcu na manifestaciji „Pesmarica naših mamica“.

Beta

Večer hrvatske glazbe

Hrvatska samouprava Serdahela početkom jeseni priredila je Večer hrvatske glazbe pod naslovom „Zbogom ljeto, dobro došla jesen“ radi promoviranja hrvatske glazbene kulture, tamburaške glazbe i druženja pripadnika hrvatske zajednice. Na večeri su nastupili Tamburaški sastav „Pomurske žice“ iz Serdahela i Tamburaški sastav „Sumartonski lepi dečki“ iz Sumartona s popularnim zabavnim pjesmama hrvatske glazbene scene. Na programu su se okupili ljubitelji hrvatske glazbe iz cijele regije, uživali u dobroj glazbi i družili se uz finu kapljicu.

Beta Sumartonski lepi dečki

Dani Zrinskih u Sigetu

U Spomen-parku mađarsko-turskog prijateljstva u Sigetu

U sklopu ovogodišnjih Dana Zrinskih u Sigetu od 7. do 16. rujna organizirani su razni zanimljivi programi za sve uzraste. U organizaciju je bio uključen Grad Siget kao i civilne udruge u gradu. Održana je i svečanost obilježavanja 457. obljetnice Sigetske bitke kojoj su nazočili i predstavnici gradova prijatelja, tako između ostalog Grada Paga i Grada Čakovca. Grad Čakovec, kao i svake godine već desetljećima, predstavljala je Zrinska garda koja čuva spomen na obitelj Zrinskih i promiče njihovu ostavštinu.

Tako je prošle godine u suradnji Međimurske županije i Zrinske garde podignut spomenik Petru Zrinskom i Franu Krsti Frankopan u Bečkom Novom Mjestu, a obnavlja se i utvrda Staroga grada Zrinskih. Uskoro završava i sanacija palače, a obnovit će se i mauzolej u Šenkovcu. Osim njih 10. rujna u Sigetu je nastupio Ansambl „Pučpuljike“ iz Čakovca.

Predstavnici triju država – Hrvatske, Mađarske i Turske – položili su vijence kod spomen-obilježja sa skulpturama Nikole Šubića Zrinskog i Sulejmana Veličanstvenog u Spomen-parku mađarsko-turskog prijateljstva koji je u Sigetu izgradila Turska. Vijence su položili veleposlanica Turske Gülşen Karanis Ekşioğlu, veleposlanik Republike Hrvatske Mladen Andrić i generalni konzul Drago Horvat te gradonačelnik Sigeta Péter Vass, doznaje Hrvatski glasnik.

Pažani u Mišljenu i Sigetu

Izaslanstvo Grada Paga boravilo je u službenom posjetu Mađarskoj. Gradonačelnik Ante Fabijanić i gradski vijećnik Domagoj Vičević boravili su u posjetu gradovima prijateljima Sigetu i Mišljenu od 8. do 10. rujna.

Na proslavi i svečanoj sjednici Dana grada Mišljena sudjelovali su 8. rujna, a 10. rujna na Festivalu „Dani Zrinskih“ u Sigetu. Svečanost je započela komemoracijom u Spomen-parku mađarsko-turskog prijateljstva, a potom je nakon svečanog prijavka povijesnih postrojbi nastavljena kod spomenika Nikole Zrinskog na Trgu Vigadó, gdje je izaslanstvo Grada Paga sudjelovalo u protokolarnom polaganju vijenaca. U sklopu programa organiziran je i prigodni domjenak i prijam na kojem je gradonačelnik Paga Ante Fabijanić imao priliku razmijeniti iskustva i razgovarati o razvoju odnosa dvaju prijateljskih gradova. Sljedeće će godine Mađarska i Turska obilježiti 100. obljetnicu prijateljstva i suradnje. Svečano zatvaranje festivala Dana Zrinskih održano je u Tvrđavi uz spektakularan vatromet.

Izvor: pag.hr

Proslava je nastavljena u središtu Sigeta kod brončanog spomenika Nikoli Šubiću Zrinskom, koji je svojedobno izradio međimurski umjetnik Mihael Štebih. Kao i svake godine, upriličen je mimohod povijesnih postrojbi na Trgu Zrinskih u Sigetu. Čin polaganja vijenaca uljepšao je Ansambl „Pučpuljike“ izvođenjem „Lijepe naše“ i „U boj, u boj“.

Sudionici svečanosti podržali su ideju da se sjećanje na herojsku bitku kod Sigeta prijavi kao baština UNESCO-a kojom će se tri naroda dodatno povezati, a bitka kod Sigeta kao primjer junštva ovjekovječiti za povijest. Dana 9. rujna potpisan je i sporazum o prijateljstvu između Sigeta i turskog grada Muratpaşa u turskoj regiji Antalya, dok je svečana sjednica Gradskog vijeća u povodu Dana grada održana 16. rujna.

BPB

Foto: cakovec.hr

„Balaton Wine & Gourmet“

„Gastronomsko slavlje“ otvorio je ministar poljoprivrede István Nagy te najavio predstavljanje posebnog gosta iz Hrvatske, Dubrovnika. Dubrovnik ili raj na Zemlji, kako ga naziva poznati pisac G. B. Shaw, predstavio se u velikom stilu: zanimljivom prezentacijom Mire Horváth (HTZ), koncertom glazbenice Maje Grgić te delicijama i prvoklasnim vinima. Programu su nazočili: zamjenica gradonačelnika Dubrovnika Jelka Tepšić, predsjednik dubrovačke turističke zajednice Miro Drašković, direktorica ureda HTZ-a u Budimpešti Ivana Herceg, veleposlanik Argentine u Mađarskoj H. M. Patino Mayer i gradonačelnik Vesprima Gyula Porga.

Kršul

Foto: veszprembalaton2023.hu

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Hrvatska samouprava Pečuha raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolicima koji imaju prebivalište u Pečuhu.

Temeljem ovoga natječaja dodjeljuju se tri stipendije u vrijednosti od 100.000 forinti za drugo polugodište školske godine 2022./2023.

Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju učenici koji ispunjavaju sljedeće opće uvjete:

- pripadnost hrvatskoj zajednici
- prebivalište u gradu Pečuhu

Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju kandidati su dužni priložiti:

1. ispunjen i potpisan obrazac
2. kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici
3. preporuka razrednika (10-20 rečenica) o aktivnosti učenika u razrednoj/školskoj zajednici s posebnim obzirom na hrvatske priredbe
4. potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da je kandidat polaznik škole

5. ovjereni preslik svjedodžbe o uspjehu na kraju drugoga polugodišta u školskoj godini 2022./2023.

6. ostali dokumenti (diplome s natjecanja, svjedodžbe o jezičnom ispitu, potvrda o članstvu u plesnoj grupi, zboru, sportskom klubu itd.)

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do 27. listopada 2023. godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike kao i nepravovremene prijave neće se razmatrati.

Prijavu dostaviti na adresu:

Pécsi Horvát Önkormányzat (Blazsetin István elnök)
7621 Pécs, Jókai tér 11. A épület I. emelet

U Pečuhu 29. kolovoza 2023.

Stjepan Blažetin
predsjednik HSP-a

Informacije: Marica Dudaš-Gyöngyös

e-pošta: dudasmatica@gmail.com

mobilni telefon: 30/1446236

MOHAČ – U Mohaču je 30. rujna Plesni ansambl „Zora”, koji vodi neumorni Stipa Daražac, održao cjelovečernji program kojim je obilježio 35 godina kontinuiranog rada. Zora u svojem repertoaru ima njemačke, srpske, mađarske i hrvatske plesove te plesove s Balkanskog poluotoka. Mnogi su čestitali Zori na jubileju, među njima i gradonačelnik Mohača te članovi Hrvatske samouprave Mohača na čelu s predsjednikom Đurom Jakšićem. Jubilarni program održan je u gradskoj sportskoj dvorani, a ulaz na program bio je besplatan.

Foto: Zsolt Puskás